

СПРАВЕДЛИВОСТ, МОРАЛ, ПРАВОСЪДИЕ

Есе

Когато Бог сътворил света, установил в него съвършен ред и хармония. Божественото съвършенство се изразява именно в това – нещата в света и отношенията между тях да съществуват такива, каквито божият промисъл ги е създал. Ако нещо в този ред се обърка, Божията справедливост възстановявала установената в света божествена хармония.

Едно от живите същества било създадено по образ и подобие на Бога. То било надарено с правото разумно да взема решения, тоест, да се намесва с решенията си в създадения божествен ред. Това привилегировано живо същество бил Човекът. За да се поддържа съвършената хармония, Бог завещал на хората правила и норми, спазването на които гарантирало запазването на установения ред в света. Това са религиозните закони за морал и поведение. Явно Бог е решил, че това е достатъчно, за да съществува създаденият от него свят все така хармонично, справедливо и съвършено.

Само по себе си обаче решението едно живо същество да доминира над останалите вече поставя под съмнение божествената справедливост и съвършеното устройство на Вселената. Човекът, осъзнал своята сила, воден от някакви лични интереси, започнал да следва свои морални правила, да поставя свои граници на добро и зло, да постъпва по начин, който противоречи на религиозните норми, да отстоява някаква своя правда. Това наложило в човешките общности да се създадат граждански закони, които да гарантират приемливи за всички членове взаимоотношения, да предотвратяват действията на едни във вреда на други, да възстановяват справедливостта чрез превенция на престъпни деяния и когато престъпленията са факт, да отсъдят справедливо наказание за нарушителите закона. Освен църковните, били създадени и граждански институции, които били натоварени с тази нелека задача – да раздават правосъдие.

Вървяло човечеството напред с бързи крачки. Търкаляли се вековете. Вече прекрачихме прага на XXI век... Успяхме да победим страшни и нелечими в миналото болести. Поехме по неизследвани досега космически пътеки. Успешно навлизаме дори в божествени пространства – човешки същества даряват живот в случаи, когато това изглежда невъзможно, създават се изкуствени човешки органи, могат да се клонират животни и дори хора....

Дали обаче съвременните модерни общества са станали по-морални и по-справедливи от древните? Категорично не. Модерният технологичен век сякаш е отдалечил човека от човешката му същност. Парите и успехът

са се превърнали в самоцел. В тяхно име много хора са готови да преминат обществено приети граници, да излязат от рамките на моралното и законното. Много деца са възпитавани да следват поведенчески модели, които са далеч от християнския и обществен морал. Заобикалянето на закона за мнозина е нещо не само приемливо, но като че ли се приема и като привилегия на по-оправните и по-умните...

А какво става с обикновените хора – почтени, морални и честни? Те продължават да живеят по утвърдените правила – божествени и обществени. Те търпят последствията от нарушената хармония в човешкия свят. Понякога те са жертви на измама, домът им може да бъде разбит, колата им открадната, може да бъдат ограбени, пребити и дори убити за 5 лева. Те очакват справедливост. Обикновеният човек се чувства застрашен, несигурен и самотен, защото справедливостта понякога дълго не може да бъде постигната. Но той, обикновеният човек, вярва, че справедливостта ще възтържествува рано или късно. В това вярвам и аз! Вярвам в силата на закона, в силата на правосъдието, в силата на институциите, в силата на тези обикновени хора, за които е важно да възтържествува справедливостта. Вярвам и в силата на доброто. Вярвам, защото доброто е онази първична съзидателна сила, която е движила човечеството напред. Защото, както се казва в едно стихотворение на Недялко Йорданов, „макар да е жилаво злото, в човека все пак побеждава доброто!”.

А. В. А. – 7 „б” клас

Десето основно училище „Алеко Константинов” – гр. Перник
ул. „Кл. Готвалд” №2